

از چه زمان مُدِ عینک های تزئینی در ایران رایج شد؟

۱۷ دی ۱۳۹۳ ساعت ۱۸:۱۶

کی از وسایلی که امروزه گاه جنبه ی تجملاتی به خود و به اصطلاح «مُد» گرفته است، عینک می باشد، عینکی که تماماً جنبه ی پزشکی دارد، اما بعضی اوقات متأسفانه تبدیل شده است به وسیله ای برای تزئین چهره، اما همین عینک در سال های نخست ورود خود به ایران ماجراهای عجیبی را پشت سر نهاد.

بنا به گواهی متون تاریخی و اسناد بر جای مانده نخستین عینک ها در ایران بر روی چشم چند نفر از فرنگ برگشته ها در طی دوران حکومت مظفرالدین شاه قاجار رؤیت شد و پس از آن چند دیپلمات ایرانی که برای آنان عینک تجویز شده بود به استفاده از این وسیله روی آوردند، اما واکنش مردم نیز در این میان منحصر به فرد بود، چنانچه جعفر شهری می نویسد این عینک ها چنان بینندگان آن را به خود جلب می نمود که گمان می کردید آل (از طوایف شیطان) و دجال دیده اند چنانچه از لحظه ی برخورد تا دور شدن از هم همچنان چهارچشمی زل زده به چشمان و عینکش خیره می شدند و پس از رد شدن هم به طرفش برگشته دوباره و چندباره به عینکش می نگریستند و در یک چشم عینکی ها که با جملات به تمسخر او بر می خواستند.

افراد عینکی معمولاً از قسمت شمالی شهر پا به جلوتر نگذاشته یا در صورت اجبار بدون عینک حرکت می کردند، اگر چه در آن نقاط نیز از دست بچه ها در امان نمی بودند.

به تدریج عینک های آفتابی و دودی برای شکارچیان پیدا شد که تا حدی توانست زهر ننگ عینک را برطرف بکند و عینک های بغلدار خاک گیر برای مسافران که از گرد و غبار جاده ها و باد و سوز بیابان در امان بمانند، از عینک های شیشه گرد تیره و قهوه ای، با دو بغل چشمی از چرم سوراخ هواکش دار که یکی سی شاهی تا دو قران توسط دستفروش ها و دوره گردها فروخته شد و پس از آن برای مطالعه ی چشم ضعیف ها که (ذره بین) دستی پیدا شده، حالیشان کردند که عینک های سفید جلو چشم هم همین کار ذره بین را می کند. اما هرگز این گروه که اکثراً از افراد مسن بودند حاضر به قبول آن نشدند و زحمت ذره بین را که هم دستشان معطل گردیده هم با عقب و جلو بردن مدام برای تنظیم با خط چشمشان خراب می شد را پذیرفته اما ننگ عینک را نپذیرفتند، چرا که آن را، هم از پدیده های آخر زمان دانسته که باید از او اعراض بکنند و هم تحفه ی فرنگی نجس که نباید خودشان را هم رنگ آنان بکنند، در حالی که ذره بینشان هم از فرنگ آمده بود!

کم کم جالب توجه بودن عینک ها که هر بیننده را به طرف خود می کشید وسیله ای شد که متظاهرین و فکلی ها و بعضی بچه

اعیان ها به آن رو بیاورند و عینک های مختلف پرسی ظریفی نیز وارد گردید که مورد استقبال قرار گرفت و طولی نکشید که نه تنها قبضش رخته شد، بلکه یکی از لوازم حتمی خودآرائی به حساب آمد که هر جوان و خوش «دک و پز» یکی از آن را به چشم بزند و همراه آن عصا یا تعلیمی ظریفی که به دست گرفته، دستمال کوچکی به صورت افشان از جیب جلو سینه بیرون آورد و خود را با عطر و ادکلن خوشبو بکند، با ریش تراشیده و سبیل به طرف بالا تاب داده که آن را تکمیل بکند.

این نیز دوره ی انتقالی دیگر در تاریخ ورود عینک بود تا چشم پزشک و معاینه ی چشم برای عینک پیدا شد و شعورمندترها که برای سلامت چشمشان به سراغ عینک رفتند و یکی دو عینک فروش که عینک ساز گردیدند و عینک های طبی نیز معمول گردید، در عینک های شیشه کوچک گرد، درست به اندازه و مقابل چشم با بند نازک فنری به شکل چشم (ورقلمبیده) ی از کاسه درآمده که جلو حدقه شان می آمد، اما تنها برای قرائت و مکاتبت، نه برای دوربینی و این که همیشه به چشمشان باشد.

پس از آن آموخته شد که اگر عینک مطالعه را نوک بینی قرار دهند هم اطراف را دیده و هم مطالعه بکنند و از این پس عینک های محررین نوک بینی جا گرفت که از پایین خط را دیده از بالای آن به مخاطب و اطراف می نگریستند.

کم کم که بدنامی عینک نیز برطرف شده هم عینک دور و هم عینک نزدیک متداول گردید، همراه تجربیات پزشکی که چشم های تاب دار و عینک های مخصوص آن معلوم شد و این اطلاع و شناخت که برای دور و نزدیک باید عینک های مختلف زده بشود و همچنین معلوم شد که چه بسا سردردها و ناراحتی های عصبی از ضعف چشم و کم بینائی و مانند آن به وجود می آید و چشم پزشکان مجرب و شیشه عینک های مناسب و عینک سازان و شیشه عینک تراشانی مطلع که به آن افزود و عینک سازی در زمره ی مشاغل رسمی درآمده روز به روز پر رونق تر گردید.

منبع:قدس

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۲۹۲۰۱/زمان-د-م-عینک-های-ایران-تزیینی-های-عینک-د-م-زمان/۲۹۲۰۱>